

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din za inozemstvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davke posebe. Pošt. šek. rač. 11.153. Telefon 3112

VIII. banovinska skupščina

Jugoslovenskega učiteljskega združenja — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

bo v dneh 11. in 12. julija 1938. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani

Dnevni red:

Dne 11. julija:
1. Ob pol 10. uri: Verifikacija delegatov pred vhomom v zborovalno dvorano.
2. Ob 10. uri: Otvoritev skupščine in nagovor predsednika.
3. Razgovor o tehničnem delu skupščine.
4. Volitev odsekov.
5. Tajniško poročilo.
6. Račun za poslovno leto 1937./38.
7. Ob 14. uri: Seje odsekov v prostorih sekcije JUU.
8. Ob 20. uri: Nadaljevanje skupščine: poročila odsekov.

Dne 12. julija:
Ob 8. uri nadaljevanje skupščine.

1. Poročila odsekov.
2. Poročilo nadzornega odbora.
3. Proračun za leto 1938./39.
4. Volitev razsodišča sekcije.
5. Resolucija.

Sekcija legitimacij za banovinsko skupščino ne bo pošljala. Sreska društva naj izdajo svojim delegatom sama primerna potrdila. Če zastopa sresko društvo predsednik, potrdilo ni potrebno.

Predloge za skupščino, imena delegatov in statistične podatke za tajniško poročilo naj pošljejo sreska društva sekciji najkasneje do 1. julija 1938.

Jugoslovensko učiteljsko združenje — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani.

Metod Kumelj s. r.,
predsednik.

Drago Supančič s. r.,
tajnik.

Obmejnim učiteljskim društvom

Sreska učiteljska društva Dravograd, Maribor levi breg, Sv. Lenart v Slov. gor., Ljutomer, Murska Sobota in Lendava, prosim nujno:

1. Vrnite mi statistike odtujene zemlje! Učiteljski zbori posameznih šol, ki še teh statistik niste izpolnili, storite to takoj, pošljite svojim društvenim predsednikom, ti pa čimprej meni!

2. Društveni obmejno-šolski poročevalci navedenih, pa tudi ostalih društev, pošljite mi vsaj do 3. julija t. l. kratko pregledno situacijsko poročilo o stanju tamošnjih ob-

mejnih in manjšinskih šol in o značilnih narodnostnih pojavih ter v zvezi s tem predloge za obmejno in manjšinsko-šolski odsek naše sekcije. Poverite vaše delegate posebej, da sodelujejo po možnosti tudi pri seji našega odseka ob priliki naše letošnje banovinske skupščine!

Oboje smatrajte za važno in nujno zaradi priprave na našo banovinsko skupščino!

Za obmejno in manjšinsko-šolski odsek dravske sekcije JUU — poročevalci:

Vauda Mirko, učitelj,
Šmarjeta ob Pesnici.

VA. KATZ

= JUU — SRESKO UČITELJSKO DRUŠTVO LITJA javlja članom: Na našem zborovanju smo sklenili, da bomo v tem letu pred zaključkom šole hospitalirali na bežigradski ogledni šoli v Ljubljani. Predsedstvo se je obrnilo na vodstvo poskusne šole, pa je prejelo odgovor, da letos tam še ne sprejemajo hospitalij.

Hospitalite bodo sprejemali šole s 1. okt. 1938. v skupinah po največ 25 udeležencev.

Prijave za jesensko hospitalitacijo bomo sprejemali na 1. zborovanju v prih. šolskem letu, ki bo predvidoma v septembru na litijski strani našega sreza.

Vse dolžnike prosimo, da uredijo zaostanke na članarini — v izogib posledic!!! — pred odhodom na počitnice — t. j. vsaj prve dni v juliju.

Prijetne, zdrave počitnice — vsem članom!

dir. Nov. C. sp. št. 1548, 1549, 1550, 1551

= ČLANOM JUU SRESKEGA DRUŠTVA MARIBOR LEVI BREG. Ker se niste odločili za 6. zborovanje v juniju t. l., se to ne vrši, zaradi česar Vas prosim sledeče: 1. Članarinski dolžniki(-ce), poravnajte zaostalo članarino brezpogojno najkasneje prve dni v juliju t. l. — 2. Vrnite mi še tekom junija anketne pole in statistike o odtujeni zemlji. — 3. Sporočite mi še tekom junija morebitne aktualne predloge za banovinsko skupščino, tudi predloge za poživljeno delo v našem društvu za l. 1938./39., da bomo vedno pri odločanju, delovanju in odgovornosti udeleženi vsi! — Prijetni počitniški oddih želim vsem in tovariško pozdravlja predsednik.

— Maturanti ljubljanskega učiteljskega iz l. 1928. bodo proslavili svoj 10-letnico dne 9. julija t. l. V svrhu točnega dogovora se bodo zbrali istega dne ob 10. uri dop. v restavraciji »Slamič« na Gosposveti cesti.

dir. Nov. C. sp. št. 1548, 1549, 1550, 1551

Počitnice so tu

Šolsko leto se je nagnilo h koncu — počitnice so tu. Trdo in težko delo je bilo, posebno so ga čutili oni, ki so imeli v razredih 60, 70, 80, 90 ali celo 100 otrok, kakor vsi tisti, ki so poučevali na najnižje organiziranih šolah. Za vse je bil 10 mesecev trajajoč delavnik, za mnoge res le delavnih. Pomislimo na one tovariše, ki delujejo na najoddaljenejših enorazrednicah. Ti niso imeli delavnika le v šoli, temveč tudi izven nje. Delali so brez počitka in brez razvedrila. Za odpočitek ne zadostuje telesni, temveč mora biti istočasno duševni počitek.

Nobeden stan ne zahteva toliko zbranstvi celega človeka, kakor naš. Ne zado- stuje pridobljeno šolsko znanje, učitelj se mora vedno izobraževati. Zasedovati mora pedagoško-metodični razvoj, kakor tudi gospodarski, tehnični in socialno stran življenja. Ni mu dovolj ozka poklicna naobrazba, zasledovati mora tako rekoč ves tehnični, kulturni in gospodarski razvoj. Da more svojemu stremljenju zadostiti, mora imeti poleg sred-

stev tudi čas. Dober učitelj porabi ves dan za svojo službo. Pet ur dopoldne za delo v šoli in ostali čas za pripravo in nadaljnji študij. Delo v šoli zahteva zbranega, zdravega in pri- sebnega človeka, terja vso pozornost in vse živce. Učitelj mora obvladati snov in učence. Obvladuje jih z zanimivim poukom in z disciplino, katero doseže s svojo energijo, voljo in pozornostjo. Dolgotrajna pozornost in zbranstvo utrujata živce. Zato prihaja učitelj iz šole zdelan. Posebno velja to za živčno slabe. Kako utrjuje šolsko delo, priznavajo starši sami, ko pravijo, da komaj čakajo, da odide deca v šolo, ker jih težko obvladujejo in še težje prenašajo njih krik. In starši imajo komaj par otrok. Kaj bi rekli, če bi jih imeli 50 do 80? Učitelj je zaposlen tako intenzivno, da nima proste niti minute. Vedno mora paziti in sodelovati.

Duševno delo utrjuje bolj kot telesno. Toda vsakdo rad opravlja svojo naporno službo. Veselje ima taktik, ko vidi kako napredujejo deca pod skrbnim učiteljevim vodstvom. Če-

VSEBINA:

Krajevni faktorji.
VIII. banovinska skupščina.
Ob koncu.
Počitnice so tu.
Sem let šolskega radia.
Kaj pravi češkoslovaško pedagoško mnenje o našem »strnjenem šolskem delu«?
Se o pedagoškem tečaju v Ljubljani.
Nekateri teh. pripomočki v službi sod. šole.
Vprašanje o celibatu.
LISTEK: E. Adamič so odkrili spomenik.
UČITELJSKI POKRET: Počitniški tečaj.
— Naš počitniški tečaj. — Nekaj števil iz gospodar. in soc. statistike Slovenije.
Splošne vesti. — Kaj vse pišejo. — Učiteljska tiskarna. — Stanovska organizacija JUU. — Šolski radio.

prav je naša služba naporna, bi ne smeli biti z njo nezadovoljni. Vsakdo mora priznati, da je v primeri z mnogimi drugimi poklici vendarle lepa. Res je, da je učitelj tisti uradnik, ki mora v vsako najbolj oddaljeno in zapuščeno vas; res je, da mora stanovati v nezdravih prostorih, res je, da je v razredu v nezdravem zraku izpostavljen vsem mogočim boleznim, posebno jetiki in revmatizmu, kar dokazujejo številni smrtni primeri učiteljev. Vse je res. Toda prišel bo čas, ko se bodo tudi ti nedostatki zmanjšali ali odstranili. Upajmo, da bodo zidali bolj zdrave, zračne in sončne razrede in sobe; upajmo, da se bodo uredile razmere glede službovanja v oddaljenih in težkih krajih; upajmo, da se bodo življenjske razmere nekoč izboljšale.

Ali smo kdaj pomislili, da ima učiteljski poklic tudi lepe strani in da je stanovska organizacija priborila že marsikatero olajšavo? In najlepše kar imamo — so naše počitnice. Niso radi nas, so radi mladine, da se telesno in duševno opomore od napornega šolskega dela. V naprednih državah so počitnice še dalje. Z mladino smo jih deležni tudi mi, da si z mladino vred odpočijemo in telesno okrepimo. Porabiti jih moramo smotrno; počitnice morajo biti v prvi vrsti namenjene okrepitvi — telesni in duševni. To morajo imeti pred očmi vsi. Koliko manj obolel bi bilo med učiteljskim, če bi počitnice uporabljali res za počivanje. Zalibog je to radi gmotnega stanja učiteljskega v današnjem času težko izvedljivo. Letovanje je za učitelja predrago. Da bo pa možno, je treba resnejše misliti na učiteljske domove, kjer bi učiteljsko ceneje letovalo. Poštni uradniki imajo svoje okrevališče na morju v Kastel Lukšiču, kamor potujejo vsako leto poštni uradniki iz vse države. Kakor nekaterim prija morje, koristijo drugim planine. Zato zidajo poštni uradniki planinsko okrevališče na Pohorju. Zalibog sta domova premajhna, da bi mogla sprejeti vse uradništvo. Učiteljsko Slovenije bi samo potrebovalo dva doma, enega na morju, drugega v planinah. Cene v teh okrevališčih bi morale biti primerne gmotnemu stanju učiteljskega, da bi jih mogli obiskati vsi učitelji. Družine bi morale biti deležne še prav posebnih ugodnosti. Po prizadevanju društva za postavitev obmorskega učiteljskega doma v Omišlju in posebno po prizadevanju tovariša Kocijančiča je zamisel pred realizacijo. Društvo še vedno nima dovolj sredstev, ker je delež previsok. Delež bi se mogli znižati, če bi pristopilo čim več ali vse učiteljskega. Baš tako bi bilo potrebno okrevališče na planinah na Pohorju ali na Gorenjskem. Učiteljskega bi bilo omogočeno obiskati morje ali planine. Kakor je vsem dobro znano, si učitelj težko privoščiti počitek v letoviščih, ker stane dnevna oskrba najmanj 50 din, t. j. 1500 do 2000 din mesečno. To so za nas previsoki izdatki, ker jih ne zmoremo. V poštnem domu v Kastel Lukšiču stane dnevna oskrba ca. 25, t. j. 750 din mesečno. To vsoto bi zmogel marsikdo.

Opozoriti hočemo še na eno prečo točko. Učitelj seznanja mladino z lepoto in običaji naše domovine. Da more uspešno vzgajati mladino, mora najprej sam poznati domovino. Primerno bi bilo, da pristane oblast na eno brezplačno potovanje v počitnicah. Na ta način bi moglo učiteljsko spoznati lepote in zanimivosti naše države in z njimi seznaniti svoje učence. Sam vem, da morem izčrpno pripovedovati le o onem, kar sem sam videl. Vsakdo bi med šolskim letom prijavil svoje potovanje, nakar bi dobil brezplačno vozovnico. Misliti bi moralj tudi na študijska potovanja v inozemstvo. Taka potovanja uč. človeka in veže pedagoge raznih držav.

Počitnice so tu! Pomislimo, koliko uradnikov čaka na nje in kako bi bili zadovoljni, če bi dobili svoj dopust baš na lepši čas — julij in avgust. Zato ne iščimo vedno nekih prednosti pri drugih stanovih, temveč priznajmo, da jih imamo tudi mi. Imamo naše počitnice. Pričakujmo jih z veseljem. Vsi pa pomislimo, da morajo služiti naši okrepitvi. Porabimo jih v dobro duševnega in telesnega zdravlja. Da bi južno sonce in prekrasne planine pregnale vse težke skrbi in vrnile izrabljene moči ter veselje do dela — želi vsem tovarišem

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LITJA je zborovalo 21. maja v Stični na Dolenjskem. Kljub slabemu vremenu je prišlo učiteljsvo iz dolenske strani, častna pa je bila udeležba tudi iz Zasavja.

Takoj po prihodu jutranjega vlaka smo se zbrali v stiški ljudski šoli, ki nam jo je dal na razpolago šol. uprav. tov. Lazar.

Pedagoški del zborovanja je bil posvečen hospitalitaciji v I. a. razredu pri tov. B. Vidi Tauferjevi, naši priznani pesnici. Razvijala nam je Župančičevega »Cicibana«. Ob zaključku pa so nam mali deklamatorji prednašali bogat program pesmic, ki so se jih spretno naučili v tem šolskem letu. Spoznali smo, da uporablja tov. Tauferjeva pri svojem pouku sodobne pripomočke: ilustriranje, ritmične gibe itd. Za ljubeznivo prizadevanje smo nagradili z aplavzom tako našo kolegino kakor tudi njene šolarčke, malčkom pa smo dali tudi majhne posladek — bonbončke.

Zatem se je vršilo stanovsko zborovanje. Predsednik tov. Župančič je pohvalil navzoče, ki jih tudi vremenske neprilike niso ustrašile. Predstavil je zastopnika oblastev sreskega podnačelnika g. Bogomirja Deva iz Litije. Teško obolemu tov. Riglerju, šol. uprav. v Jevnici smo sporočili naše pozdrave in želje k skorajšnjemu okrevanju.

Stoje smo poslušali pietetne besede za pravkar umrlim slovenskim pisateljem Ivanom Lahom, ki se je udejstvoval tudi kot mladinski pisatelj, s svojimi »Vodniki in preroki« pa je našel pot v šolske in učiteljske knjižnice. Ob zaključku žalnih besed, ki jih je spregovoril predsednik tov. Župančič, smo vzkliznili »Slava!«

Pregledno sliko o stanju v organizaciji in seji glavnega odbora v JUU v Beogradu, ki je bila sredi maja, je podal tov. predsednik. Tajnik tov. Trošt Fran je čital došle dopise.

Zivahna debata se je razvila okrog vprašanja Mladinske matice in dopisa glede povečanja mesečnih števil. Več debaterjev je bilo proti razširjenju »Našega roda«. Drugi pa so izrekli željo, naj delujemo vedno za napredek naših edicij. Glasovanje je izpadlo za predlog odbora Mladinske matice in smo s tem dokazali, da razumemo važnost dobre mladinske literature in upoštevamo njen napredek.

Tajnik tov. Trošt je prečital članek iz »Učiteljskega tovariša«, ki ga je napisal naš predsednik tov. Župančič, kako delujejo bratje Hrvatje za svoje socialne koristi.

Tudi naš zbor se je izrekel, naj bi tudi naša sekcija dosegla 25 % znižanje pri zdravilih za vse člane ljubljanske sekcije JUU.

Tov. Mihelič Ivo s Krke pa je še dodal, naj bi sekcija dosegla znižanje za zdravljenje v sanatorijih (na primer v Šljamarjevem domu in podobno).

Blagajnik tov. Kopriva Janez je pohvalno omenjal uvedbo šolskih poverjenikov. Kažejo se že ugodne posledice, članarina prihaja bolj v redu, kakor doslej. Tov. Kopriva je v odprtosti gospodarskega poverjenika tov. Kolenca priporočal včlanjenje v naših gospodarskih ustanovah, zlasti v Učiteljski tiskarni.

Odbornica tov. Kovičeva je poročala o akciji Doma Učiteljic, ki si je kupil že stavbišče. Pripordča pristop k zadrugi, ki bo postavila učiteljskam prepotreben dom.

Na zboru smo razpečali tudi več knjig tov. Menceja, ki jih je izdalo založništvo Pedagoškega tiska.

Zanimivosti iz vsakodnevnega življenja so prinesle slučajnosti.

Z ugotovitvijo, da smo imeli plodno zborovanje, ki je poteklo v razumevanju za naše šolske, prosvetne in stanovske zadeve, smo zaključili razprave.

Po skupnem kosilu smo si še ogledali nekaj stiških zanimivosti: samostan, samostansko mesnico, delavnico stiškega Aerokluba, ki ga vodi naš član in odbornik tov. Ladó Ambrožič. Na povratku nas je zalilo nebo iz polnih golid, sredi pota smo morali vedriti pri tov. Verbiču, pa smo si še kljub temu ogledali Rojčevo tovarno likerjev poleg koldvora.

Jupiter Pluvius nam je preprečil nameravani izlet na Polzevo.

Jože Župančič, preds. Trošt Franjo, taj.